

ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ ТВОРЧОСТІ В ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Соціальне замовлення сучасного суспільства – розвиток творчої особистості – практично не виконується, а якщо і робляться окремі спроби в цьому напрямі, то вони, як правило, натрапляють на "глуху стіну" нерозуміння всієї важливості і актуальності цієї проблеми. Аналіз досвіду роботи педагогів в області дошкільної освіти, показує, що навіть отримавши професійно-педагогічну підготовку вихователі дошкільних установ не завжди ефективно впроваджують нові методи виховання і навчання, у них виникають труднощі в аналізі і освоєнні нових освітніх програм, виникають труднощі в організації творчого виховного середовища в дошкільній установі.

Що є причиною цього явища? Досліджуючи специфіку роботи вихователів дошкільних навчальних закладів Півдня України, ми встановили, що успіх педагогічної діяльності визначається мірою професійно-педагогічної підготовки педагога дошкільної освіти, де особливе місце повинна, на наш погляд, займати підготовка до організації творчої діяльності в дошкільних установах освіти. Як показує наш досвід, найуспішніше підготовка студентів до організації творчої діяльності в дошкільних установах освіти відбувається засобами педагогіки творчості. Необхідність упровадження педагогіки творчості в практику професійної підготовки зумовлена тим, що сучасна професійна підготовка не будується як живе спілкування, особистісний діалог учасників навчально-виховного процесу, предметно-змістове поле виступає як набір догм. Результатом такої підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів є педагог без здатності до творчості, що підтверджує необхідність упровадження педагогіки творчості як складової частини професійної підготовки.

Найбільш ґрунтовно проблема творчості досліджувалася в психології, про що свідчить наявність різноманітних авторських концепцій творчості (Д. Богоявленська, Л. Виготський, Я. Пономарьов, В. Моляко, О. Лук, В. Роменець та ін.). Особлива увага приділяється творчості педагога, як фахівця, який за метою і змістом власної професійної діяльності повинен створювати в освітньому процесі умови для розвитку творчості своїх вихованців. Питання педагогічної творчості педагога знайшли своє відображення в працях В. Андрєєва, С. Гуревича, В. Загвязинського, В. Кан-Каліка, Н. Кічук, З. Левчук, М. Никандрова, М. Поташніка, І. Раченко, Л. Шевченко, Н. Яковлевої та інших.

У роботах В. Андрєєва, Л. Виготського, Ю. Гільбуха, В. Давидова, О. Киричука, В. Крутецького, Н. Лейтиса, О. Леонтьєва, О. Лука, В. Моляко, М. Морозова, Я. Пономарьова, В. Рибалки, В. Роменця С. Рубінштейна, О. Савченко, С. Сисоевої та інших висвітлюються психолого-педагогічні фактори, які сприяють формуванню творчих можливостей особистості, мотивів її творчої діяльності, розвитку творчої активності. Уперше педагогіка творчості як окрема галузь системи педагогічних наук знайшла своє визначення в роботах Я. Пономарьова "Психологія творчості й педагогіка", "Психологія творчості", у подальшому предмет та завдання педагогіки творчості як галузі науки досліджувалися в працях В. Андрєєва. У цій статті ми досліджуємо особливості впровадження педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах освіти й аналізуємо специфіку професійно-педагогічної підготовки фахівця дошкільного виховання до організації творчої діяльності дошкільників.

Під творчістю в сучасній науці розуміється діяльність, результатом якої є створення нових матеріальних і духовних цінностей. Вона несе як особистісний так процесуальний аспект. Творчість – це культурно-історичне явище, яке припускає наявність в особистості здібностей, мотивів, знань і вмінь, завдяки чому створюється продукт, що відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю. При цьому важливу роль відіграє сприйняття, уява, інтуїція, мислення, пам'ять, компоненти інтелектуальної діяльності, потреби особистості в розкритті і розширенні своїх творчих можливостей.

Очевидно, що становлення творчих якостей особистості починається вже в дошкільному віці. Сфера педагогічної творчості педагога дошкільної освіти широка, вона може проявлятися: у підході до дитини; відносно змісту навчально-виховного матеріалу; у визначенні форм і методів навчання і виховання в дошкільному навчальному закладі. Педагогічне керівництво творчою діяльністю дитини вимагає від педагога дошкільної освіти вміння вирішувати проблемні ситуації, стимулювати інтерес, виховувати в дитині потребу у творчості. Для того щоб ефективно організувати творчу діяльність дитини вихователя необхідно озброїти досягненнями педагогіки творчості.

Загальним завданням педагогіки творчості є вияв, вивчення й обґрунтування закономірностей і законів формування та розвитку творчої особистості, розробка на цій основі теорії і методики формування та розвитку творчої особистості як спеціально організованого процесу. Отже, конкретними завданнями педагогіки є: вивчення й усебічне осмислення процесу творчого розвитку особистості, а також тих глибоких залежностей, які існують між цим розвитком і вихованням; дослідження методів і форм формування творчої особистості; вироблення та апробація педагогічних технологій, спрямованих на формування творчої особистості.

Спостереження за динамікою зміни в поведінці дітей і вихователів дошкільних навчальних закладів, аналіз продуктів дитячої творчості дозволили нам виділити наступні етапи впровадження ідей педагогіки творчості в практику роботи дошкільних навчальних закладів: 1 етап – орієнтування вихователя дошкільного навчального закладу в проблемах педагогіки творчості; 2 етап – інтерес у вихователя дошкільного навчального закладу до проблем педагогіки творчості; 3 етап – осмислена потреба у творчій діяльності; 4 етап – апробація методик творчого розвитку дітей дошкільного віку; 5 етап – упровадження ідей педагогіки творчості в практичну діяльність дошкільного навчального закладу; 6 етап – дитина без спонукання дорослого, самостійно організовує свою творчу роботу.

Слід зауважити, що при впровадженні ідей педагогіки творчості в діяльність дошкільного навчального закладу треба виходити з того, що дошкільний вік – це вік гри і казки, коли уявні події переживає дитина як реальне. Ця особливість дошкільників вимагає обов'язкового включення в будь-яку форму роботи з дітьми як провідну діяльність – гру. Саме в ігровій формі дитячої діяльності виникають і розвиваються такі базові якості особи, як творча активність, ініціативність, розумові й пізнавальні здібності.

У педагогіці творчості існують різні методи активізації творчої діяльності. Вони, на наш погляд, можуть з успіхом бути використані в дошкільних навчальних закладах:

1. Рішення творчих завдань (система Е. де Боно).
2. Біном фантазії (прийоми Дж. Родарі).
3. Метод каталогу (Е. Кунце).
4. Мозковий штурм (А. Осборн).
5. Метод фокальних об'єктів (Ч. Вайтінг).
6. Теорія рішення винахідницьких завдань (типові прийоми фантазування) (Г. Альпшуллер).
7. Проектні технології (Дж. Дьюї) та ін.

Зупинимося детальніше на кожній з цих технологій і особливостях їх використання в дошкільних навчальних закладах.

Рішення творчих завдань (система Е. де Боно). Е. де Боно розробив декілька напрямів розвитку розумових здібностей як дітей, так і дорослих, поєднуючи інтуїтивні і логічні підходи до рішення творчих завдань. Його методики дуже зручні для використання батьками, оскільки прості вправи з дітьми можна виконувати в будь-який час, наприклад, на прогулянці, при поїзді в транспорті. Широко застосовують метод "Шість капелюхів мислення", заснований на співвідношенні кольору капелюха з окремими етапами творчого процесу: а) збору інформації, б) генерації ідей, в) аналізу ідей, г) пошуку ресурсів для втілення ідей [3]. Запропоновані Боно різні міні-алгоритми рішення творчих завдань мають своє буквене позначення (абrevіатуру), яка легко запам'ятовується дітьми англійською мовою і служить їм образною підказкою при рішенні завдань [4]. Проте, при перекладі українською мовою, ця безперечно істотна гідність методики була загублена, що затрудняє запам'ятовування кроків алгоритму маленькими дітьми. Запропонована Е. де Боно методика завжди пов'язана з ініціативою, вигадкою, кмітливостю, винахідливістю, передбачає активну роботу уяви, емоцій і почуттів дитини. Ініціативу і творчість у різних ситуаціях діти виявляють по-різному. У деяких випадках їхня творчість пов'язана з побудовою сюжету, вибором змісту, ролей; в інших – виявляється у виборі способів дій, їх варіативності. Ця методика вимагає вмінь узгоджувати свої дії, швидко змінювати тактику своєї поведінки чи способи дій.

Біном фантазії (прийоми Дж. Родарі). Дж. Родарі дав педагогам дошкільної освіти і батькам безліч прийомів для створення казок, які активно використовуються в дошкільних установах [7]. Найбільш популярним прийомом є "біном фантазії". Він полягає в тому, що вибирають довільно два-три абсолютно різних об'єкти, і вигадують історію, в якій ці об'єкти діють. Один і той же прийом Дж. Родарі часто зустрічається в літературі під абсолютно різними найменуваннями: так, наприклад "салат з казок" і "творче комбінування" мають один і той же алгоритм творення казки: у довільному порядку беруться епізоди різних історій, і дитина повинна їх творчо "перемішати" так, щоб вийшла абсолютно нова казка. У прийомі "подорож по казках" теж змішуються різні казки, але їх об'єднує один герой, який "виходить" зі своєї казки і "зв'язує" своїми діями епізоди інших історій.

Особливістю цієї методики є те, що в дошкільників розвивається здатність до творення і реалізації задуму, який, будучи на перших порах спонтанним, з часом постає як свідомо задумана тема, реалізуючи яку, діти не просто механічно копіюють дії дорослих, а відтворюють почуття, переживання, наснажують їх особистісним змістом. У реалізації своїх задумів дошкільники використовують слово, власні дії, предмети-замінники. Розвиток дитячої уяви безпосередньо пов'язаний з мовленням. Діти з мовленнєвими проблемами відстають і в розвитку уяви. Тож, за цією методикою вони активізують, розвивають свої мовленнєві можливості завдяки різноманітним виражальним мовним засобам. Якщо спершу дошкільники послуговуються словом на позначення дій (з метою їх осмислення), то пізніше словом замінюють дію, виражаючи свої думки і почуття.

Метод каталогу (Е. Кунце). Метод каталогу був розроблений професором Берлінського університету Е. Кунце в 1932 році. За алгоритмом дій він схожий на "Біном фантазії" Дж. Родарі. Але окремі об'єкти для нової історії не довільно задаються, а навмання вибираються з будь-якого тексту, що дозволяє з'явитися несподіваним асоціаціям. У дошкільних навчальних установах метод використовують для того, щоб навчити дитину зв'язувати в єдину сюжетну лінію випадково вибраних з літературних творів і героїв, і їхні дії. Вихователь пропонує невеликій групі дітей вигадати казку (історію) за допомогою якої-небудь книги (можна узяти збірку казок з малою кількістю картинок). Після закінчення вигадання казки будь-яка дитина групи повинна вміти її розповісти і придумати їй назву [8; с. 9].

У вигаданій історії діти частіше відображають предметну трудову діяльність дорослих (приготування їжі, ремонт квартири), стосунки між людьми, суспільну сутність їхньої діяльності ("лікар" уважно вислуховує своїх "пацієнтів", призначає "лікування"). Одні й ті самі історії можуть мати різне смислове наповнення. Малюта спершу зосереджується на сюжетах, які відображають предметну діяльність дорослих, невдовзі починають відтворювати стосунки людей, а ще через деякий час - суспільні відносини між ними. Це виявляється навіть у характері їхніх суперечок. Якщо серед молодших дошкільників вони виникають із приводу користування конкретним ігровим предметом, то старші дошкільники вже чітко дотримуються обумовлених правил, бурхливо реагують на їх порушення.

Мозковий штурм (А. Осборн). Мозковий штурм запропонований А. Осборном у 1957 році. Мета методики: висунення як можна більшого числа різноманітних ідей. Він дозволяє за рахунок відділення процесу генерації ідей від їх критики й оцінки здолати інерцію мислення і активізувати асоціативні здібності людини при рішенні проблем у групі. Сильною стороною цієї методики є її висока алгоритмізація (детальні орієнтування із вказівкою строгої послідовності виконуваних операцій). Саме ця обставина сприяє виділенню її з інших методик і дозволяє продемонструвати широкі аспекти застосування, і переважання в ній виховної спрямованості.

Методика передбачає обов'язкове використання чотирьох спеціальних прийомів, заснованих на аналогії: прямої (як вирішуються завдання, схожі на дану?), особистої (спробуй увійти в образ заданого об'єкта, і спробуйте міркувати з цієї точки зору), символічної (дайте двома словами образне визначення суті завдання), фантастичної (як це завдання вирішували б фантастичні персонажі?). "Мозковий штурм" дуже простий у застосуванні, тому часто використовується в дошкільних установах як групове обговорення в межах заданої теми, для навчання критичного відношення до результатів обговорення та вміння вибрати оригінальне рішення задачі. Дуже часто методу роботи з мозковим штурмом, розглядають у випадках, коли "проблемна ситуація задана, але діти мовчать. Ідей немає", "Діти повторюють ідею, запропоновану кимось", "Діти відповідають усе хором, нікого нікого не слухає" [8; с. 5].

Метод фокальних об'єктів (Ч. Вайтінг). Метод фокальних об'єктів, який відноситься до інтуїтивних методик пошуку нових ідей і рішень, запропонований Ч. Вайтінгом у 60-і роки XX століття. Він служить для активізації та розвитку асоціативного мислення людини: активізації асоціативних зв'язків вибраного об'єкта з випадковими об'єктами. Суть його полягає в перенесенні ознак випадково вибраних об'єктів на фокальний об'єкт, який лежить як би у фокусі перенесення і тому називається фокальним.

Методика дозволяє запропонувати принципово нові підходи до конструювання предметного середовища і також створення літературних творів. Алгоритм дій за цим методом полягає в тому, що: 1) вибирається 3-4 випадкові об'єкти (із словника, книги та ін.); 2) складаються списки ознак випадкових об'єктів; 3) вибирається фокальний об'єкт і встановлюється мета його вдосконалення; 4) приєднуються ознаки випадкових об'єктів до фокального об'єкта і генеруються нові ідеї; 5) отримані поєднання розвиваються шляхом вільних асоціацій; 6) пропонуються принципові рішення, оцінюються отримані варіанти і відбираються найбільш ефективні рішення.

Застосовують методику в практиці дошкільних установ в основному для тренування уяви, вигадання нових героїв, фантастичних істот, незвичайних варіантів відомих предметів. Дітей учать підбирати нетипові властивості предмета, надавати і пояснювати практичне призначення цих властивостей, використовуючи фантазію [8; с. 11].

Теорія рішення винахідницьких завдань (Г. Альтшуллер). Теорія рішення винахідницьких завдань була створена в 50-х рр. XX століття спочатку для застосування в інженерній діяльності. Але її закономірності, на яких вона заснована, дозволяють активно її використовувати й у інших областях, у тому числі (з 1988 р.) – у педагогіці. Для теорії рішення винахідницьких завдань були розроблені конкретні методичні інструменти для пошуку нових ідей [1]: 1) алгоритм рішення винахідницьких завдань; 2) комплекс стандартних рішень винахідницьких завдань; 3) типові прийоми усунення протиріч; 4) методи розвитку творчої уяви; 5) методи прогнозування розвитку технічних і інших систем.

Таке широке використання методики дозволяє нам припустити, що вона буде корисною для творчого розвитку дошкільників (після адаптації та з урахуванням віку дітей). Після адаптації для дошкільників ці прийоми назвали "Типовими прийомами фантазування" [2]. Типові прийоми фантазування використовуються з метою розвитку уяви дітей або для рішення простих творчих завдань. Методика дозволяє навчити дитину роботи фантастичні перетворення самого об'єкта, його властивостей, складових, або місця функціонування, або "мешкання" об'єкта. Головною ознакою методики є уявленна ситуація, яку дитина створює замість реальної, діє в ній, виконуючи роль відповідно до тих значень, які вона надає довколишнім предметам.

Методику характеризують такі особливості: 1) уявлена ситуація; 2) творчий характер; 3) наявність ролей; 4) довільність дій; 5) специфічні мотиви; 6) соціальні відносини.

Дошкільник по-справжньому переживає те, що відображає і мислить про те, що раніше емоційно сприйняв. Дітей спонукають до активності прагнення наслідування, самостійності, спілкування, задоволення різноманітних пізнавальних і художніх інтересів, радість усвідомлення своїх можливостей тощо. З віком їхні мотиви змінюються. Якщо дитину молодшого дошкільного віку спонукає до активності дія з привабливими для неї предметами, то старшого дошкільника - відтворення стосунків дорослих. Молодших дошкільників приваблюють більше зовнішні аспекти, діти старшого віку, керуючись мріями про майбутню власну діяльність.

Проектні технології. Навчальне проектування виникло у другій половині XIX століття у сільськогосподарських школах США, а потім було перенесено в загальноосвітню школу і отримало тут значно ширше застосування. Педагогічні засади методу проектів обґрунтував Дж. Дьюї. Під проектом він розумів цільовий акт діяльності, в основі якого – інтерес дитини. Ідеї проектного навчання виникли в Росії практично паралельно з розробками американських учених і пов'язані з діяльністю С. Шацького. Метод проектів впроваджувався у вітчизняних школах у 20-ті роки XX століття. У психолого-педагогічній літературі вказують різні типи проектів: дослідницькі проекти, творчі проекти, ігрові проекти, інформаційні проекти, практично-орієнтовані проекти. У дошкільних навчальних закладах використовуються: творчі та ігрові проекти.

Структурні елементи проекту можуть змінюватись в залежності від конкретних цілей та завдань. Діяльність дітей дошкільного віку в процесі творчого або ігрового проекту здійснюється поетапно. Більшість дослідників вказують на три етапи: підготовчий, технологічний, заключний. На підготовчому етапі визначається проблема, формулюються цілі та завдання щодо її розв'язання проблема завжди повинна бути цікава для дітей і відповідати віковим особливостям дітей дошкільного віку. У подальшому здійснюється розподіл роботи між дітьми. На наступному етапі відбувається збір інформації, вирішуються проміжні завдання. На заключному етапі оформляється проект, здійснюється його захист, підводяться підсумки.

Узагальнюючи аналіз особливостей використання різних засобів активізації творчої діяльності дошкільників, відмітимо, що вони спрямовані на формування окремих психічних процесів (мислення, уява) у вузьких предметних областях (головним чином, в літературній, художній або технічній творчості). Організація і керівництво при впровадженні методик педагогіки творчості передбачають роботу вихователя щодо підготовки та використання методики, аналізу та її результатів. Готуючись до проведення методики, вихователь повинен підібрати її відповідно до програмних вимог виховання і навчання дітей певної вікової групи; визначити оптимальний час її проведення; підготувати необхідний матеріал; вивчити й осмислити проблеми; збагатити дітей знаннями й уявленнями, необхідними для розв'язання творчого завдання.

У межах нашого дослідження ми проаналізували готовність студентів до використання ідей педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах. Дослідження було проведене у 2009-2010 навчальному році на факультеті дошкільного виховання Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського для чого були використані анкети, творчі завдання, тести, розроблені в психології і педагогіці творчості.

Ми розробили анкету, мета якої – діагностика готовності студентів до використання ідей педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах. В анкеті 22 питання, поділені на 2 групи: перша група питань спрямована на виявлення теоретичних знань використання ідей педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах, друга група – дозволяла проаналізувати методичну готовність до організації творчої діяльності дітей дошкільного віку при використанні методик педагогіки творчості.

Проведене дослідження засвідчило, що студенти в загальній формі являють сутність і механізми використання ідей педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах (77%). Абсолютно не знають механізмів використання ідей педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах – 23% з числа опитаних студентів.

Аналіз відповідей показує, що 70% студентів визнає наявність в себе творчих здібностей. Значна частина студентів віддає перевагу виконанню творчих завдань. При відповідях на питання: чи "Часто Ви вирішуєте проблемні ситуації нетрадиційно" студенти показали в середньому 49% готові вирішувати їх. На питання "Яким формам навчання віддасте більшу перевагу?" – ми отримали наступні відповіді: традиційним – 25%, нетрадиційним, – 75%. Віддають перевагу нетрадиційним формам навчання студенти старших курсів.

Поняття творчості змогли визначити більше 60% опитаних. Аналіз анкетування показав, що 86% студентів люблять творчі завдання. Основна частина студентів володіє яким-небудь видом творчої діяльності. Знайомі з методиками: "Рішення творчих завдань"; "Біном фантазії"; "Метод каталогу"; "Мозковий штурм"; "Морфологічний аналіз"; "Метод фокальних об'єктів"; "Теорія рішення винахідницьких завдань"; "Метод емпатії" "Проектні технології" та ін. Студенти легко йдуть на виконання творчих завдань. У той же час у відповідях простежується недостатній рівень теоретичної підготовки в області педагогіки

творчості. Студенти цілком усвідомлюють необхідність використання педагогіки творчості в дошкільному закладі освіти, потребу вдосконалення своїх знань, умінь і навичок і набуття досвіду організації творчої діяльності дітей дошкільного віку.

Але, як засвідчили результати анкетування, 67% опитаних було важко відповісти на питання "Які методи, форми і засоби Ви використовуєте з метою свого творчого розвитку?", або до даних методів віднесли щось подібне до "читання газет, журналів" і тому подібне. До основних труднощів процесу розвитку творчої особистості більшість студентів (73%) віднесли відсутність необхідної педагогічної літератури, 55% – власну неорганізованість, 21% – невміння планувати час, 7% – відсутність системи контролю з боку викладачів.

У процесі дослідження рівня розвитку творчих здібностей студентів, ми використовували також тестування. Багато з використаних тестів добре відомі в психології, зокрема тест-завдання "Намалюйте неіснуючу тварину". Це завдання є відомим психологічним тестом, але для нас він являє інтерес як вивчення творчих можливостей студентів. Творчі можливості особистості визначалося по кількості елементів, що поєднуються у фігурі. У тестуванні брали участь студенти 4 і 6 курсів, цікаві малюнки представили 20% респондентів.

Тест-завдання "Як написати картину без фарб і пензля" показав, що 60% студентів змогли назвати звичайні, такі, що не відрізняються різноманітністю і оригінальністю способи (крейда, глина і тому подібне), 25% студентів показали різноманітні, але не оригінальні рішення. 15% показали декілька способів вирішення проблеми. Тест-завдання "Як виконати музичний твір без музичних інструментів" показав, що 20% студентів запропонували 3-4 ідеї, що характеризуються різноманітністю, але які не відрізняються оригінальністю, 60% – назвали загальновідомі способи виконання (голос, свист, губами), 20% студентів показали декілька оригінальних ідей. Аналіз розвитку творчих здібностей, студентів факультету дошкільного виховання показує великі потенційні можливості творчого розвитку студентів.

Підводячи підсумки аналізу особливостей впровадження педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах, слід зазначити що впровадження ідей педагогіки творчості в дошкільних установах повинно бути спрямоване на розвиток творчої особистості дитини. Педагогіка творчості сприяє розвитку в дітей творчої уяви або мислення, але творчі здібності як здібності в дошкільний період залишаються все ще менш вивченими в порівнянні з іншими віковими періодами. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки нових технологій розвитку творчих здібностей дитини, які були б адекватні віковим особливостям дошкільників.

ЛИТЕРАТУРА

1. *Альтшуллер Г.С.* Изменение процесса решения изобретательской задачи и требований, предъявляемых к способностям изобретателя, под влиянием применения специальных методик / Г.С. Альтшуллер, Н.П. Линькова // Материалы 4-го всесоюз. съезда общества психологов. – Тбилиси, 1971. – С. 31-32.
2. *Амнуэль П.Р.* Звездные корабли воображения / П.Р. Амнуэль. – М.: Знание, 1988. – Новое в жизни, науке, технике. Сер. "Космонавтика, астрономия". – № 2.
3. *Боно де Э.* Шесть шлях мышления / Боно де Э. – СПб.: Питер Паблишенг, 1997.
4. *Боно де Э.* Учите вашего ребенка мыслить / Боно де Э. – Минск: ООО "Попурри", 1998.
5. *Кічук Н.В.* Формування творчої особистості вчителя / Кічук Н.В. – К.: Либідь, 1991.
6. Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія / Укл. Н.В. Гузій. – К.: ІЗМН, 2000.
7. *Родари Дж.* Грамматика фантазии: введение в искусство придумывания истории / Дж. Родари. – М.: Прогресс, 1991.
8. *Сидорчук Т.А.* Методы развития воображения дошкольника / Т.А. Сидорчук И.Я., Гуткович. – Ульяновск, 1998.
9. *Сидорчук Т.А.* Воображаем, размышляем, творим / Т.А. Сидорчук, А.В. Корзун. – Мозырь: Белый ветер, 2006.
10. *Сисоєва С.О.* Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня: монографія. – К.: Поліграфкнига, 1996.

Подано до редакції 26.04.10

РЕЗЮМЕ

У статті досліджуються особливості впровадження педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах: визначено напрями та етапи впровадження ідей педагогіки творчості в практику роботи дошкільних навчальних закладів, проаналізовано засоби активізації творчої діяльності дошкільників; проаналізована специфіка професійно-педагогічної підготовки фахівців дошкільного виховання до організації творчої діяльності дошкільників та готовність майбутніх педагогів з дошкільної освіти до використання ідей педагогіки творчості в дошкільних навчальних закладах.

Ключеві слова: творчість, педагогіка творчості, засоби активізації творчої діяльності дошкільників.

А.А. Листопад

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИДЕЙ ПЕДАГОГИКИ ТВОРЧЕСТВА В ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ РЕЗЮМЕ

В статье исследуются особенности внедрения педагогики творчества в дошкольных учебных заведениях: определены направления и этапы внедрения идей педагогики творчества в практику работы дошкольных учебных заведений, проанализированы средства активизации творческой деятельности дошкольников; проанализирована специфика профессионально-педагогической подготовки специалистов дошкольного воспитания к организации творческой деятельности дошкольников и готовность будущих педагогов с дошкольного образования к использованию идей педагогики творчества в дошкольных учебных заведениях.

Ключевые слова: творчество, педагогика творчества, средства активизации творческой деятельности дошкольников.

O.A. Lystopad

USING IDEAS OF PEDAGOGS OF CREATIVITY AT PRESCHOOL EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS SUMMARY

The article investigates peculiarities of introducing pedagogics of creativity into preschool educational establishments: determines directions and stages of introducing ideas of pedagogics of creativity into working practice of preschool educational establishments; analyzes means of activating preschoolers' creative activity. The author analyzes specificity of professional pedagogical training of specialists in preschool education for organization of preschoolers' creative activity and readiness of future preschool teachers for using ideas of pedagogics of creativity at preschool educational establishments.

Keywords: creativity, pedagogics of creativity, ways of activating preschoolers' creative activity.